

novoles

29. oktober 1982

LESNI KOMBINAT NOVO MESTO – STRAŽA

Ocena bilance – precej neugodna slika

Ker do zaključka redakcije te številke še niso bili znani točni podatki bilance uspeha za obdobje I–IX 1982, objavljamo komentar k oceni za to obdobje, ki je bil pripravljen za delegate DS DO Novoles.

KOMENTAR K OCENI BILANCE ZA OBDOBJE I–IX 1982 IN PLAN ZA OBDOBJE X–XII 1982

Ocena bilance I–IX 1982 kaže za delovno organizacijo kot celoto precej neugodno sliko. Dohodek I–IX 1982 znaša 820.959.000,00, kar predstavlja porast glede na lansko leto za 13,7 odst. Primerljivi dohodek se je povečal za 19,1 odst. Glede na letošnje izredno slabe rezultate tozda IGK, bi indeksi dohodka in primerljivega dohodka za DO brez IGK znašali 117,0 in 121,4. Tudi ta zadnji indeks pomeni, da smo ob upoštevanju indeksa inflacije realno zmanjša li dohodek za 6 odst. Doseganje plana dohodka v II. četrtletju je bilo 106,9, v tret-

jem četrtletju pa 88 odst. Višina dohodka po kvartalih je naslednja:

I. četrtletje	255.889.000,00	100
II. četrtletje	297.493.000,00	116,3
III. četrtletje	267.578.000,00	104,5
IV. četrtletje (plan)	273.475.000,00	106,9

in na obseg prodaje 40 odst. vpliva.

Razlogov za doseganje takšnega rezultata je več. Najpomembnejši faktorji so bili naslednji: (v problematiki DO ne zajemamo zaradi posebnih problemov IGK) (večina podatkov bazira na obdobju I–VII za katerega imamo statistične podatke).

– Celotni prihodek z upoštevanjem samo eksterne realizacije se je glede na lansko obdobje povečal za 28,5 odst. Tečajne razlike so bile pomembne sestavine prihodka tako lansko, še posebej pa letošnje leto. Brez njih bi se realizacija povečala za 24,7 odst. Če poskušamo razmejiti vpliv obsega prodaje in prodajnih cen, potem lahko iz statističnih podatkov razdelimo približno na prodajne cene 60 odst.

– Nabavne cene surovin in materialov so rasle mnogo hitreje in so se gelde na lansko obdobje povečale za 31,5 odst. Fiksni materialni stroški so se povečali za 39 odst., brez upoštevanja amortizacije pa za 28 odst. skratka, hitrejša rast tako direktnih stroškov, kot fiksnih stroškov je povzročila, da se je dohodek povečal za manjši odstotek kot celotni prihodek.

– Poleg IGK sta še dva tozda, ki imata celo primerljivi dohodek manjši od lanskega. To sta TVP in TPI, ki sta sicer oba povečala obseg proizvodnje in prodaje, vendar so škarje nabavnih in prodajnih cen storile svoje. Rezultat obeh tozdov je močno vplival na celotno delovno organizacijo.

OBVESTILO

Naslednja številka glasila izide 12. novembra. Zadnji rok za oddajo prispevkov je 4. november do 9. ure.

UREDNIŠTVO

Iz gibanja dohodka po četrtletjih je razvidno, da tudi v letošnjem zadnjem četrtletju ne predvidevamo sprememb v dohodkovnosti DO kot celote, saj je plan zadnjega, četrtletja praktično povprečje prvih devetih mesecev.

Indeks primerljivega dohodka za DO brez IGK 108,0. moramo korigirati za še ne prenešena pozitivna odstopanja od prevrednotenja zalog v začetku leta, tako da bo predvidoma znašal indeks primerljivega dohodka za DO brez IGK okoli 112.

Zmanjšanje indeksa v prvih devetih mesecih glede na celotno leto 1982 in na enako obdobje lani je iz 121 odst. na

(Nadaljevanje na 2. strani)

IZ VSEBINE

OCENA BILANCE	stran 1
BOJ ZA ZELENO ZLATO	stran 3
DELO MLADINE V TOZD TVP	stran 3
OKTOBER MESEC VARSTVA PRED POŽAROM	stran 7

TOZD ŽAGA – vse debelejšje krajevce razžagujejo na cepilki

Ocena bilance...

(Nadaljevanje z 2. strani)

112 odst. Tega pa ni pripisati spremembi v letošnjem I. četrtletju, temveč izredno ugodnim pogojem v 4. četrtletju lanskega leta. Fizični obseg proizvodnje in prodaje se je v lanskem zadnjem trimesečju močno povečal. Tako se je skupna realizacija v lanskem zadnjem kvartalu glede na povprečje prvih devetih mesecev povečala za 20 odst., s tem da gre celotno povečanje na račun forsiranega izvoza (skupaj s tečajnimi razlikami, ki jih je bilo v zadnjem kvartalu relativno več kot v prejšnjih sedmih mesecih). Izvoz se je vrednostno povečal glede na povprečje I-IX za 70 odst., domači trg pa je ostal nespremenjen. Velik vpliv, ki pa ga je v tem trenutku težko kvantificirati, ima torej zmanjšanje indeksa fizične prodaje glede na lansko četrtletje.

— Drugi faktor za cenovna gibanja. Plan X–XII bazira v vrednotenju izvoza na zadnjem tečaju dolarja. Ta tečaj je glede na tečaj v enakem obdobju lani (konec septembra) za 36 odst. večji, medtem ko je ta tečaj glede na višino tečaja konec leta 1981 večji samo za 23 odst. Torej je v planu X–XII izvoz vrednoten po tečaju, ki je relativno precej nižji glede na razmerje prvih devetih mesecev letošnjega leta v primerjavi z enakim obdobjem lani. Hitrejše gibanje tečaja dolarja bo tudi DO NOVOLES omogočal preseči planirani dohodek. Kot posledica gibanja tečaja smo v lanskem trimesečju realizirali praktično enak znesek tečajnih razlik kot jih planiramo v letošnjem zadnjem trimesečju, medtem ko smo v prvih devetih mesecih realizirali skoraj dvakrat več kot v enakem obdobju lani. Razmerje rasti prodajnih in nabavnih cen na domačem trgu bo v celotnem letu 1982 glede na lansko leto podobno, kot so navedeni podatki za prvih osem mesecev v začetku tega komentarja – čeprav za to še nimamo konkretnih statisti-

čnih podatkov. V izvozu je poleg tega treba omeniti, da smo v toku letošnjega polletja znižali izvozne cene od 10 na 15 odst., zato obračun I–IX 1982 vsebuje deloma tudi izvoz vrednoten po višjih izvoznih cenah, medtem ko je zadnji kvartal vrednoten izključno po nižjih cenah.

— Tretji faktor je tudi prehod celotne delovne organizacije na sitem skupnega prihodka,

IZHODIŠČA ZA PRAVO PROGRAMA UKREPOV ZA IZBOLJŠANJE GOSPODARSKEGA STANJA V DO NOVOLES

Na podlagi sklepov poslovnega odbora z dne 15. 10. 1982 so bili zadolženi posamezniki, da do 25. 10. 1982 pripravijo program u krepov za izboljšanje gospodarskega stanja DO NOVOLES.

Ukrepi naj bi posegli na sledeča področja:

1. selekcija plana proizvodnje,
2. stroški,
3. zagotovitev plana proizvodnje,
4. znižanje zalog,
5. nabavne cene,
6. zmanjševanje stroškov obresti,
7. dodatno nagrajevanje – stimulacija iz programov varčevanja (merila UDU).

ki računovodsko izkazuje drugačen dohodek, kot pa bi ga po starem sistemu.

Skratka, za celotno leto 1982 bo pomembno realno upadanje dohodka kljub temu, da bomo predvidoma povečali proizvodnjo in prodajo, vendar so cenovna gibanja delovala izrazito negativno.

APS

„Ni moč zapovedovati zavesti, solidarnosti!“

Že nekaj let uporabljamo vedno isto besedo: z govorniških odrov, iz sredstev javnega obveščanja, iz naših glasil, s sestankov na vseh ravneh nam zveni v ušesih čarobna beseda, ki naj bi nas odrešila vseh težav in nam prinesla nazaj spet mir in blagostanje: stabilizacija. Govornik, ki je ni vsaj nekajkrat omenil v tej ali oni zvezi, ni bil dovolj ogret, zavzet. Sredstva javnega obveščanja, ki je niso naglaševala ali tiskala dovolj krepko, niso bila dovolj na liniji. Le počasi se je za to veliko in krepko besedo plazila beseda odgovornost. Kajti za vse razsipništvo, napačne in zavožene naložbe bi vendarle moral biti nekdo odgovoren. Tudi za cele izmene, ki ostajajo brez dela, zato ker ni reprodukcijskih materialov in tudi za elektrarne, za katere ni dovolj goriva, da bi jih spravili v pogon, ko so nam najbolj potrebne.

Dve leti je izvršni svet uvajal posamezne ukrepe ali cele pake-

te in z njimi krpal preluknjano vrečo jugoslovanskega gospodarstva. Žal so ti ukrepi prihajali vedno nekoliko prepozno. Tako tudi ti zadnji. Vedno so pustili pred sabo daljši ali krajši „prazni prostor“, v katerem so brez milosti lahko ribarili raznorani špekulanti. Ko je končno dolgo pričakovani ukrep pričel veljati, je udaril predvsem poštene državljane, ki se zaradi zavestne lojalnosti, poštenosti ali manjših možnosti niso pridružili špekulantom. Nobenega dvoma ni, da so prav špekulacije spodkopale medsebojno zaupanje pri nas in v mnogočem tudi omajale ugled, ki smo ga uživali v svetu.

Sedanji paket ukrepov za varčevanje z energijo, spodbujanje izvoza in krepitev dinarskega sistema je vsekakor obširen in dovolj zahteven. Naj si bodo mnenja o njem še tako različna in naj je prišel še tako pozno, se moramo zavedati, da nam je sedaj dana možnost, da s skupnimi močmi in z vsemi silami prebrodimo to krizno obdobje. Koliko časa bodo ti izredni ukrepi v veljavi in potrebni, pa bo odvisno predvsem od našega lastnega ravnanja. Predvsem pa ti ukrepi zmanjšujejo možnost špekulacij, kar bo morda ponovno vrnilo zaupanje delovnih ljudi v delo naših institucij.

Hkrati nam bodo te zaostrene razmere omogočile, da inventiramo vprašanja o odgovornosti za nastali položaj in da krivce imenujemo s pravim imenom. Tovariš Franc Šetinc je o tem rekel takole: „Toda nujni so tudi izjemni ukrepi za večjo odgovornost. Kdor je zavlačeval z ukrepi za varčevanje energije, naj odstopi. Kdor se zadolžuje, pa potem porabi ves denar, ne

TOZD ŽAGA – v žagalnici, kjer je delo zelo mehanizirano je potrebno dobro nadzirati „pretok“ napadlega lesa

OCENA BILANCE USPEHA ZA I–IX 1982 (v 000 din)

CELOTNI PRIHODEK	2.431.340
DOHODEK	820.959
ČISTI DOHODEK	591.289

da bi povečal proizvodnjo za izvoz, da bi lahko dolg tudi vrnil, naj čuti posledice takšnega ravnanja. Je bilo treba v nekaterih delih Jugoslavije tako dolgo dopuščati nered v preskrbi z bencinom? Ne, ne bi bilo treba, če bi pravočasno sprejeli predlog za uvedbo bonov! Doklej bodo ponekod še odlašali z odločnim omejevanjem investicij? Zakaj ni odločnih ukrepov v kreditno-monetarni politiki, kjer najbolj šepa? Do kdaj se bo zvezni proračun le po polzevo prilagajal zahtevam časa? Stabilizacija mora brezpogojno veljati za vsak del Jugoslavije, za razvite in nerazvite, nihče ne more biti izjema. Če smo v Sloveniji, kot pravijo, res v nekoliko ugodnejšem položaju, potem moramo reči, da je do teh „ugodnosti“ mogoče samo po poti hudih naporov za večji izvoz, za zmanjševanje porabe, zlasti investicijske, z bitko za več hrane, čeprav nismo žitnica!”

Na poti k resnični stabilizaciji našega gospodarstva in razmer v naši skupnosti smo se Jugoslavlani zopet znašli sami. Sedaj smo prišli do tiste točke, ko postavljamo na preizkušnjo našo zavest, našo predanost samoupravni družbeni ureditvi in delo naših lastnih rok, kajti, kot je med drugim tudi rekel tovariš Šetinc: „Administrativni ukrepi ne morejo zapovedovati zavesti, solidarnosti!”

N. S.

Boj za zeleno zlato

V BOJU ZA ZELENO ZLATO POMAGAJO TUDI DELAVCI NOVOLESA – V našem tozdu TG Dvor smo imeli prejšnji četrtek (7. oktobra) neobičajen sestanek z delavci, ki imajo doma zemljo. Novomeška kmetijska zadruga TZO Žužemberk je stopila v široko organizirano akcijo za pogodbeno pridelavo žit. Na črt. pridelati doma čim več hrane za lastne potrebe, je vsekakor nujna in hvalevredna poteza kmetijske zadruge.

Direktor TZO Žužemberk, Franc Gerden je pohvalil delavce – polkmete Novolesa, ker so skoraj vsi sklenili pogodbo za pridelavo pšenice. „Sestanke in akcije vodimo po vseh vaseh Suhe krajine in moram reči, da bo setveni načrt 54 hektarjev v Suhli krajini vsekakor uspel,” je v nadaljevanju povedal tov. Gerden.

Čimveč žita – manjša ekonomska odvisnost

Tov. Jože Ban je v nadaljnji razpravi objasn timer načrt ter organizacijo setve, in kar je morda za kmete tudi najvažnejše, pogoje pogodbene pridelave. Pogoji o pridelavi žita so vsekakor ugodni in ekonomika pridelave ni vprašljiva. Kmetijska zadruga se je dobro pripravila za prodajo in tako imajo sedaj na voljo tri vrste pšenice po 28.- din/kg.

Seme je zelo kvalitetno in se razlikuje od domačega zrnja, saj domače zrno ni razkuženi niti očiščeno. Ne kateri pogoji so od letos ostali nespremenjeni, nekateri pa so še ugodnejši. Precej velika ugodnost je tudi ta, da pridelovalci dobe 15 odst. otrobov od oddane količine pšenice za krmljenje živine. Zagotovili so tudi sredstva za regresiranje gnojil ter sredstva za regresiranje pšenice. „Sestanke in delovalcem za 1000 kg oddane pšenice 200 litrov nafte brez prometnega davka. Obstaja tudi možnost zamenjave pšenice za koruzo v razmerju 1 : 1,30 v korist koruze, neposredni kmetijski proizvajalci pa bodo dobili tudi možnost investicijskih kreditov. Spravilo bo organizirano s pomočjo kombajna, ki ga preskrbi TZO Žužemberk.

Pšenica v pogodbeni pridelavi naj bi bila tudi zavarovana.

Z razpravo ter s korektnim odnosom kmetov, ki delajo v Novolesu, smo zelo zadovoljni, saj kažejo v tem težkem gospodarskem trenutku trdno voljo in pripravljenost za organizirano pridelovanje pšenice. In ne samo to, s pomočjo zadruge so pripravljene sprejeti najnovejšo tehnologijo intenzivnega pridelovanja, ki ne prinaša načrtovanja večjih zelenih površin ampak povečanje hektarskega donosa na sedaj posejanih površinah.

SLAVKO MIRTIC
TGD

V družbi velikanov

Iz rang lestvice velikosti slovenskih delovnih organizacij, ki jo je na podlagi podatkov Službe družbenega knjigovodstva objavil Gospodarski vestnik, lahko razberemo nekaj sprememb. Zlasti občutljiv je padec IMV, ki je z lanskega enajstega mesta po dohodku zdrknila na stopetdeseto, po številu zaposlenih in uporabljenih poslovnih sredstvih pa je še obdržala

svojo visoko uvrstitev (9. oz. 11. mesto). Na vrh dolenskih delovnih organizacij se je sedaj povzpela Krka. Zavzema dvanajsto mesto, prej pa je imela petnajstega. Z našega področja ji sledijo še: 23. Pionir iz Novega mesta (22.), 36. Djuro Salaj iz Krškega (60.), 48. SGP Grosuplje (39.), 50. Novoles iz Straže (45.), 123. Novoteks iz Novega mesta (113.), 124. Beti iz Metlike (146.), 144. Konfekcija Lisca iz Sevnice (105.), 155. Labod iz Novega mesta (147.), 172. Inles iz Ribnice (127.), 183. ZK GP - Gozdno gospodarstvo Kočevje, 190. Jutrarnjka iz Sevnice (190.), v listo dvestotih največjih pa se je letos prvič uvrstilo tudi Gozdno gospodarstvo Novo mesto, točno na dvestoto mesto.

**Delo mladine
v TOZD TVP**

Aktivnost mladine v tozdu TVP vsak mesec preverimo na naših sestankih. Enega takih

(Nadaljevanje na 6. strani)

Zakaj sprememba jedilnikov?!

Zadnje čase pride velikokrat do spremembe jedilnikov, ob tem pa tudi do včasih celo nespodbudnega kritiziranja delavcev na račun teh sprememb.

Smatram, da so te kritike neupravičene. Še posebno za gospodinjice, katere si verjetno prav tako težko nabavijo določene prehranske artikle, kot se to dogaja v naši kuhinji. Jedilniki so sestavljeni za teden dni vnaprej, zato jih moramo spreminjati in kombinirati tako, kot dobimo živila. Čeprav smo pričakovali, da se bo ob koncu letne sezone to stanje izboljšalo, pa zaradi novih ukrepov, kot kaže, ne bo tako. Zato naj bo ta sestavek v pomoč za razumevanje vsem delavcem in hkrati v zagotovilo, da se bomo trudili pripraviti hrano po jedilnikih.

Ker imamo zelo majhne kapacitete skladišč za meso, smo pač odvisni od redne in točne dobave živil. Verjetno bo treba v dolgoročnem planu razmišljati tudi o tem, saj imamo vse možnosti, le sredstva skupne porabe investicij bo treba namensko vlagati.

IZ RADA

Prepo n kroznik

Ali topli obroki, kakršne imamo v delavskih menzah negativno vplivajo na delovno storilnost in zdravje delavcev?

Novosadski profesor dr. Miroslov Radovanović je nedavno tega izjavil, da je bila uvedba toplega obroka med delom naša največja napaka in velika škoda za delovno storilnost in zdravje delavcev. Kot vemo, so sindikalna stališča nasprotna. Sindikati menijo, da je uvajanje toplega obroka ena njegovih pomembnih akcij. V čem je torej nesoglasje?

Pogovor s profesorjem Radovanovićem je pokazal, da znanstveniki niso proti toplemu obroku, pač pa proti takemu toplemu obroku, kakršnega imajo v večini organizacij združenega dela.

„Številne raziskave so pokazale,“ pravi profesor Radovanović, „da je produktivnost v prvih desetih minutah dela majhna. Največja je ob koncu prve ure delovnega časa in na tej ravni ostane do tretje ure dela, ko začne naglo upadati. To je slabo, topli obrok, kakršnega pripravljajo zdaj, pa razmere še slabša.“

Na podlagi novosadskih razmer profesor Radovanović pra-

vi: „Delavec v delavski restavraciji dobi obežen in masten obrok. Redno spremljamo prehrano v petih velikih novosadskih delovnih kolektivih. Ko v laboratoriju analiziramo kalorično vrednost hrane na delavčevem krožniku, ugotavljamo neverjetne rezultate. Na krožniku je od 2500 do 2800 kalorij. To je zato, ker je v hrani približno 45 odstotkov maščob.“

Zaspanost po gołazu

Kako to vpliva na delovno storilnost, lahko ugotovimo iz naslednjega: ko človek poje krožnik mastnega gołaza, ga njegov organizem lahko prebavi v približno petih urah. Če je hrano zaužil po tretji uri dela, potem je poln moči ob koncu delovnega časa, ko odhaja domov. Zato topli obrok ne vpliva pozitivno na proces proizvodnje. Ko človek zaužije „težko hrano“, se kri iz rok, nog in glave začne zbirati okoli želodca in ostalih prebavil. Zato so ljudje po dobrem kosilu mlahavi, zaspani in brez volje, do dela. „Pri tem,“ pravi profesor, „ni pomembno, ali gre za delavca v livarskem obratu ali kje drugje.“

S tem mnogi izvedenci pojasnjujejo tudi poškodbe pri delu. Vzemite analize o utrujenosti in poškodbah pri delu. Delavci v glavnem pravijo, da čutijo utrujenost po tretji ali četrti uri dela. To je tudi normalno. Delavec je namreč porabil sladkor v organizmu. Ob tem ko obeduje mastno hrano, se začne v njegovem telesu fiziološki pro-

ces in delavec je utrujen. Zato se tudi dogajajo nesreče.

Toda porabljeno energijo je kljub temu treba nadoknaditi!

Brez tega ni mogoče povečati storilnosti. Samo tiste mišice, ki imajo dovolj sladkorja, glukoze, se lahko hitreje gibljejo. Med delom izgoreva glukoza, nastali primanjkljaj sladkorja v krvi pa je treba nadoknaditi s toplim obrokom.

Prišli smo torej do tega, da profesor Radovanović ni proti toplemu obroku kot delavčevi pridobitvi.

„Daleč od tega! Znanost ne želi delavcem „pojesti“ toplega obroka. Znanstveniki želimo prispevati le k temu, da bi bil topli obrok resnično tisto, za kar je namenjen: za povečanje delovne storilnosti, ne pa da bi s toplim obrokom reševali osnovno prehrano delavcev – zajtrk, kosilo, večerjo. Če pa je opredelitev, da mora biti topli obrok tudi del tega, potem je bolje, da v delavski menzi svinjski kotlet in ostale dodatke pripravijo, delavec pa naj ta obrok poje ob koncu delovnega časa ali pa odnese domov.“

Namesto enega težkega obroka dva lahka

Kakšen topli obrok bi torej servirali v delavskih restavracijah?

„Ko pride delavec na svoje delovno mesto, bi moral dobiti sladek napitek, poleti hladen, pozimi topel, in kos kruha ali žemljo z namazom. Po treh urah dela, ne po štirih ali petih, bi moral delavec dobiti tudi topli obrok.“

V jedilnici

To pomeni, da bi delavec namesto enega obroka dobival v kolektivu dve malici.

„Naši delavci v industriji začno delati ob šestih zjutraj. To mora znanost pošteti. Jugoslovanski delavec nima časa, kot na primer delavec v Veliki Britaniji ali v Združenih državah Amerike, da bi si za zajtrk pripravil šunko z jajci ali kaj podobnega, saj bi moral vstati ob dveh ali treh zjutraj. Ker pa

ne bralce z naslednjo prošnjo:

— prosimo in vabimo vas, da bi bajke, povedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovore in mogoče še kaj podobnega, kar živi v vašem okolju ali zgolj le še v spominu iz mladih dni, zapisali in poslali na Inštitut za slovensko narodopisje na spodaj navedeni naslov. Veseli bomo, če se bo Arhiv slovenskih ljudskih pripovedi, ugank, pregovorov pri omenjenem Inštitutu obogatil z vašim prispevkom, saj to pomeni kamenček več v mozaiku slovenske kulture — v tem primeru slovstvene dediščine. Vaše delo bomo ustrezno citirali in na primernem mestu poudarili — kadar bo do predvidene izdaje pač prišlo.

Pri tem je treba opozoriti, da ne pridejo v poštev prepisi ali obnove iz starih zbirk ljudskih pravljič, pripovedk ipd., saj te že imamo na razpolago in jih

bomo vsekakor primerno upoštevali.

— Druga možnost je ta, da nam sporočite naslove ljudi, za katere veste, da je z njimi ljudsko oz. ustno oz. folklorno izročilo še živi. Ob priložnosti bi jih obiskali sami in njihove pripovedi posneli na magnetofonski trak.

V vsakem primeru pa prosimo, da je naveden natančen naslov pripovedovalca, njegovi rojstni podatki in poklic in prav tako naslov in omenjeni podatki zapisovalca ter kraj in datum zapisa oz. pripovedovanja.

Zanesljivo pričakujemo vašo pošto in vas v tem upanju prav lepo pozdravljamo.

MARIJA STANONIK
Inštitut za slovensko
narodopisje, ZRC SAZU,
61000 Ljubljana
Novi trg 3

Najcenejše knjige

Tako kot vsako leto, bo Prešernova družba tudi letos ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna izdala svojo REDNO LETNO KNJIŽNO ZBIRKO, ki jo v množični nakladi dvajset tisoč izvodov po zares dostopni ceni prejmejo člani in drugi naročniki — bralci Prešernove družbe:

1. Prešernov koledar za leto 1983 (z barvnimi reprodukcijami odličnega slovenskega slikarja Nikolaja Omerze in raznovrstnimi drugimi zanimivostmi)

2. Polona Skrinjar: PAVLA, povest;

3. Miran Ogrin: PO STOPINJAH ALEKSANDRA VELIKEGA, potopis;

4. Živojin Gavrilović: IGMANCI, roman;

5. Mira Ružič: BITI ALI NE BITI, knjiga proti onesnaževanju in za varstvo okolja;

6. Aleksander Cordell: MORTYMERJEVI, roman — NAGRADNA KNJIGA (brezplačno jo prejmejo člani Prešernove družbe, ki so poravnali članarino do 30. 6. 1982).

Cena vseh šestih, v platno vezanih knjig je 850 dinarjev (z nagradno knjigo) oziroma 700 dinarjev (brez nagradne knjige). Cena vseh šestih knjig v mehki (broširani) vezavi pa je 500 dinarjev (z nagradno knjigo) oziroma 400 dinarjev (brez nagradne knjige).

Vsem, ki „Prešernove zbirke“ še niste naročili pri poverjeniku Prešernove družbe ali v knjigarni, priporočamo, da to čimprej storite, lahko tudi s spodnjo naročilnico.

NAROČILNICA

Naročam letno knjižno zbirko Prešernove družbe s Prešernovim koledarjem 1983:

1. vezano v platno — z nagradno knjigo	850 din
2. vezano v platno — brez nagradne knjige	700 din
3. broširano — z nagradno knjigo	500 din
4. broširano — brez nagradne knjige	400 din

Knjige mi pošljite na naslov:

Naročnino bom poravnal

a. po povzetju,
b. v zaporednih mesečnih obrokih po najmanj 200 din.

Datum

Podpis:

Naročilnico izpolnite, odrežite in pošljite na naslov: PREŠERNOVA DRUŽBA, LJUBLJANA, Borsetova 27.

naš delavec nima takega zajtrka, vprašanje pa je, ali sploh zajtrkuje, mu je treba dati na delovnem mestu takšen obrok, ki ga bo hitro prebavil in v katerem je dovolj sladkorja.

Drugi obrok bi moral biti v primerjavi s prvim bolj obilen, ne pa takšen, kot ga delavci dobijo zdaj. Ta obrok bi morali pripravljati iz lahko prebavljive hrane, sadja, rib, piščančjega mesa in podobno. Takšen topli obrok bi omogočil, da delovna storilnost po tretji uri dela v temeljnih organizacijah združenega dela ne bi upadala.“

Na vprašanje, ali naj bi take obroke dobili vsi delavci, profesor Radovanović odgovarja:

„V Jugoslaviji smo tam okoli leta 1960 pripravili kategorizacijo delavcev. Po tej kategorizaciji so bili delavci razvrščeni v pet kategorij. Vendar pa to danes ne velja več povsem, ker mnogih poklicev ni več oziroma je delo toliko avtomatizirano, da od delavcev ne zahteva več toliko telesnih naporov. Zato bi bilo treba pripraviti novo kategorizacijo delavcev. Hkrati s tem bi morali tudi izmeriti presnovo sladkorja pri delavcih. Na podlagi tega bi v delavskih menzah pripravljali različne tople obroke.“

Ali to pomeni, da delavci, ki zaradi narave dela v procesu proizvodnje porabijo manj sladkorja, ne bi dobivali toplega obroka?

„V znanosti glede tega ni dvomov. Administrativnim delavcem ne bi bil potreben topli obrok, saj pri njih ni telesnega naprežanja. Toplega obroka ne

bi dobivali tudi proizvodni delavci, ki stojijo za strojem in samo pritiskajo na gumba. To bi bila prva skupina delavcev, ostale pa bi razporedili še v tri skupine.“

O sindikalni akciji pa novosadski znanstvenik pravi takole:

„Sindikat je začel akcijo, ne da bi upošteval mnenje izvedencev. Zato imamo danes v delavskih menzah takšne razmere. Kadar v kolektivu uvajamo topli obrok, moramo zagotoviti, da bo resnično služil produktivnosti dela; tam, kjer pa toplo malico že imajo, bi morali delavcem pojasniti, kaj želimo doseči s toplim obrokom. Mislim, da bo tedaj tudi akcija uspešna.“

JAROSLAV E. SABOL

Sodelujmo!

PROŠNJA ZA SODELOVANJE PRI ZBIRANJU SLOVENSKE PRIPOVEDNE SLOVSTVENE FOLKLORE

V sekciji za ljudsko slovstvo pri Inštitutu za slovensko narodopisje (Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti) v Ljubljani je v pripravi zbirka slovenskega slovstvenega folklornega gradiva (bajke, povedke, pravljice, smešnice, uganke, pregovori), pri kateri želimo dati prednost novemu terenskemu gradivu.

Prizadevamo si, da bi bila zbirka kolikor mogoče popolna, zato se z zaupanjem in prepričanjem, da naš klic ne bo zaman, obračamo tudi na cenje-

Zrezek je zrezek pa čeprav malo tanjši

Delo mladine v TOZD TVP

(Nadaljevanje s 3. strani)

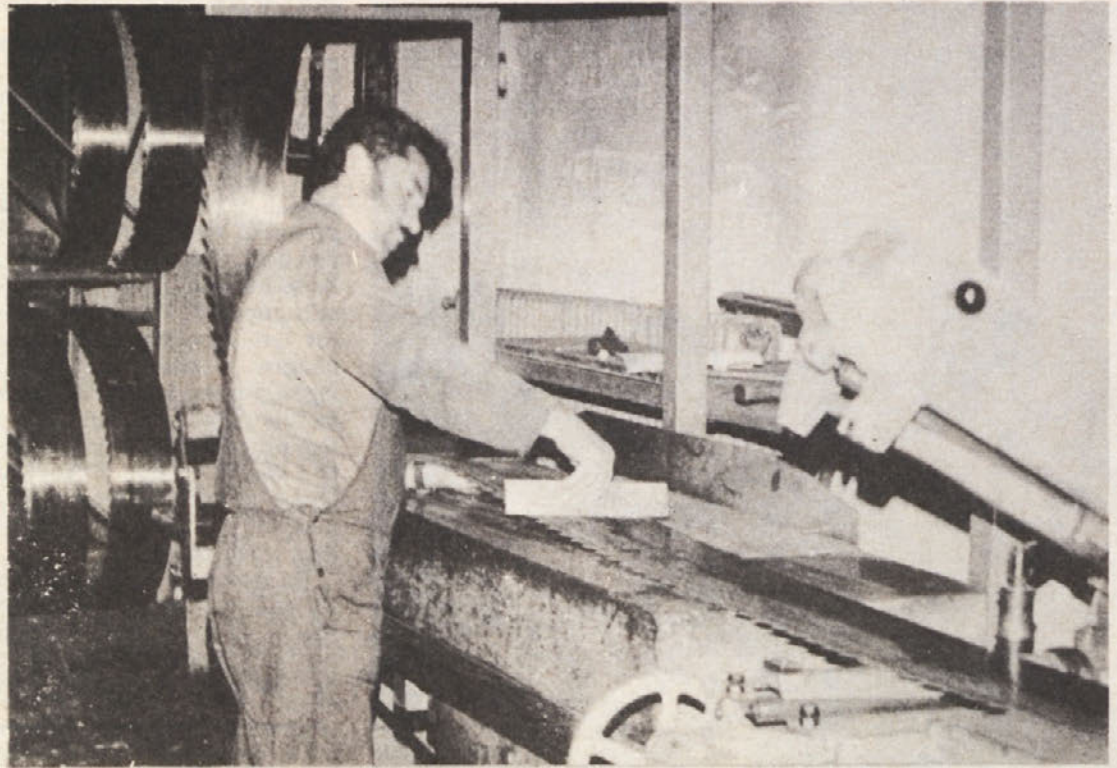
smo imeli v torek 5. oktobra 1982 ob 13. uri. Za nemoten potek sestanka je naš predsednik napisal vabila, jih razdelil med mladince in rezerviral sejno sobo.

Vendar se je zataknilo že pri prostoru. Ob 13. uri, kot je bilo v vabilih navedeno, so se maloštevilni mladinci zbrali pred sejno sobo, ki je bila zasedena. Vsi smo čakali, kaj bomo naredili, dokler ni bil z odločno akcijo predsednika tudi ta problem rešen. Odšli smo pač v prostore proizvodnje tuš kabin. Toda kmalu po ugotovitvi sklepčnosti in predlaganem dnevnem redu smo prišli do spoznanja, da tudi tu ni ravno pravi prostor za sestanke, Ropot raznih strojev bi težko prevpili tudi z močnim ozvočenjem. Zopeč je bilo treba nekaj ukreniti. Odšli smo v pisarno tehnološke priprave dela. Vsa sreča je bila, da je bila bolj skromna udeležba. Tako smo se lahko vsi stlačili v majhni sobici. Po preseljevanju smo se resno lotili dela. Najprej smo v svoje vrste sprejeli novo zaposlene mladinke in mladince. Predsednik jih je pozval, da bi bili aktivni na vseh področjih dela. Dobili so tudi brošure Tito in mladi. V nadaljevanju sestanka smo se dogovorili, kako bomo izvedli evidentiranje in volitve novega vodstva OO. Izvolili smo komisijo, ki bo opravila to delo. Predlagali smo tudi delegatko za sejo občinske konference. Predsednik nas je seznanil s potekom in organizacijskimi problemi 11. kongresa ZSMS.

Pod zadnjo točko dnevnega reda smo določili ekipo za tekmovalstvo v streljanju s puško M-48. Prijavili smo dve ekipi: žensko in moško. Dogovorili smo se tudi za delovno akcijo. Predsednik nas je seznanil z načrtovanjem izletom. Organizirali ga bomo z denarjem, ki smo ga do sedaj zbrali.

PETER MIHIČ

 * ČESTITKA *
 * Naša sodelavka, Terezija *
 * Koncilja je 15. oktobra *
 * 1982 praznovala svoj 50. *
 * rojstni dan. *
 * Ob jubileju ji iskreno *
 * čestitamo ter želimo, da bi *
 * se še naprej dobro počutila *
 * med nami. *
 * SODELAVCI V TOZDU *
 * TG DVOR *
 * *****

TOZD ŽAGA - kontrola tračne žage

Delo OOZS v TOZD BLP

K precej razvitim družbenoekonomskim in samoupravnim odnosom v tozdu Blagovni promet je doprinesla tudi OOZS, ki je na zadnjem sestanku IO OO ZS obravnavala več aktualnih vprašanj.

Med ostalimi vprašanji, ki smo jih v zadnjem času obravnavali, so bili dokumenti za kongres ZSS, s posebnim poudarkom na obravnavi nalog naše osnovne organizacije: Ugotovili smo, da so dokumenti dobra osnova za nadaljnje delo sleherne organizacije.

Obravnavali smo tudi vprašanja preskrbe delavcev z nekaterimi prehrabnimi artikli. Sklepi, ki so bili sprejeti v zvezi s tem so tudi izpolnjeni. Poskrbljeno je za ozimnico delavcev po sprejemljivih cenah.

Že dalj časa je bila želja delavcev organizacija vzajemne pomoči, s katero bi občasno izposojali delavcem denar za nekatere manjše potrebe. Pripravljen je bil osnutek pravilnika o delovanju blagajne vzajemne pomoči, ki je sedaj v javni razpravi in, pričakovati je, da bo tudi sprejet.

Nadalje je IO za člane pripravil izlet v Prekmurje, kjer smo si ogledali nekatere znamenitosti Ptuj, Radgone, Murške sobote... Vsi udeleženci izleta so bili zadovoljni. Ocenjujemo, da so taki izleti koristni

in da vodijo k boljšemu medsebojnemu spoznavanju in spoznavanju ožje domovine.

Te dni je akcija sindikata usmerjena predvsem v obravnavo 9-mesečnega obračuna in na izpeljavo plana do konca leta ter v razpravo o spremembi organizacije prodaje v tozdu Blagovni promet.

Osnovna organizacija bo do konca leta posebno pozornost posvečala varčevalnim ukrepom na vseh področjih tozda.

IO OO ZS TOZD
BLAGOVNI PROMET

Mladinske akcije

TOZD TSP

V mesecu oktobru

Mladinci nadaljujemo z akcijami in to po potrebi. Tako smo oktobra imeli tri akcije:

7. 10. 1982

Zlaganje decimiranega lesa. Delali smo po skupinah kjer je delalo osem mladincev. Zložili smo 15 m³.

8. 10. 1982

Delo na stiskalnici furnirja. Delali so trije mladinci v nočni izmeni.

18. 10. 1982

Zlaganje decimiranega lesa. Delali smo v treh skupinah. Delalo je devet mladincev. Z delom bomo nadaljevali.

AMALIJA FLANDER

Zbiranje odpadnega papirja

Po nekaterih podatkih smo v Sloveniji najboljši zbiralci odpadnega papirja na svetu, saj ga zberemo največ na prebivalca. Glavna zasluga za tak sloves gre verjetno organizaciji Rdečega križa in pridnim pionirjem.

Če se zavedamo, da je naša slovenska zemlja surovinsko revna, moramo in bomo morali v bodočnosti posvetiti zbiranju odpadnih surovin še več pozornosti. V tozdu TDP smo prišli do zaključka, da samo z občasnimi akcijami ne uspemo zbrati vsega odpadnega papirja, zato smo se obrnili na „DINOS“ in jim predlagali, da postavijo v tozdu TDP kontejner za odpadni papir. Povedati je treba, da so pri „DINOSU“ zelo hitri in so kontejner pripeljali še isti dan. Kontejner za odpadni papir smo postavili ob nakladalni rampi pakirnice.

Ob zbiranju odpadnega papirja bomo poskrbeli še za ostale odpadne, vendar še uporabne surovine. Tako bodo na smetišča odpeljane res samo neuporabne smeri.

Naj bo ta članek poziv vsem, ki ne vedo kam z odpadnim papirjem. Odnosite ga v kontejner pri tozdu TDP! Vendar res samo papir!

F. V.

Rokovnik – priročnik 83

Delavska enotnost bo tudi letos izdala rokovnik–priročnik za vse literature. Odkriva mnogo nova spoznanja, s katerimi bi se morali obogatiti in poslovodnih organov in druge.

Vsebina:

– Graditev in akcijska usposobljenost Zveze sindikatov pri uveljavljanju njenih funkcij v združenem delu

– Nekatera vprašanja glede pogojev za pridobivanje in razporejanje dohodka in čistega dohodka ter v zvezi z delitvijo sredstev za osebne dohodke

– Informiranje v sindikatu

– Shema delitve prihodka, dohodka in razporeditve čistega dohodka

– Koledarji za leta 1982, 1983 in 1984

– Pregled pomembnih mejnikov v razvoju SFRJ

– Beležka za naslove in telefonske številke

– Črtast del za zapiske z dodatnim vložkom.

Na levi strani temno rdečega ovitka sta beležni blok in kemični svinčnik. Rokovnik je oproščen prometnega davka in ga lahko plačate s sredstvi za izobraževanje.

Pojasnila o rokovniku in o možnostih natisa imena organizacije na ovitek dobite po telefonu (061) 320–403 (Delavska enotnost). Pismena naročila z naročilnico sprejema Delavska enotnost. Cena: 231 dinarjev.

TOZD ŽAGA

Ko ob 9. mesečnem obračunu ugotavljamo rezultate poslovanja, ne smemo zanemarjati vprašanja izvoza. V našem tozdu smo že dalj časa izvozno usmerjeni, pretežno na italijansko tržišče. Izvažamo žagan in decimiran les. Plan za leto 1982 je bil postavljen v višini 224.000 dolarjev. V devetih mesecih je bil plan dosežen 155 odst. ali 239.967 dolarjev, kar predstavlja 5 odst. izvoza v celotnem prihodku. Vrednostno to v DO Novoles ne predstavlja veliko (1 odst. celotnega izvoza Novolesa) spodbudno pa je to, da plan izvoza ob zaostrenih gospodarskih pogojih izpolnjujemo. Do konca leta bi morali izvoziti še za 60.000 dolarjev, kar pa bo težko doseči. Trudili se bomo, da bi izvozili čim več. V tej smeri so bili že opravljeni prvi razgovori. Dali naj bi odgovor na to, kaj se da na tem področju storiti.

Kljub ugodnim rezultatom izvoza v 9. mesecih pa je treba ugotoviti naslednje.

Izvoz v obdobju: I.–VI. je bil dosežen 176 odst.

I.–VIII. je bil dosežen 160,9 odst.

I.–IX. je bil dosežen 155,3 odst.

To nam kaže, da v zadnjih mesecih izvoz upada in zato obstaja bojazen, da izvoz v zadnjem trimesečju ne bo dosežen. Vsi delavci bodo ob obravnavi 9. mesečnega poslovanja seznanjeni s problematiko izvoza. Sprejeti bodo morali biti sklepi, ki nas bodo obvezali, da bomo izvozili čim več. To pa je naloga tudi tozda BLP.

–ik

Sestanki...

V današnjem družbenem življenju v organizacijah združenega dela in tudi drugje, si ne moremo predstavljati uspešnega dela in življenja brez medsebojnega sodelovanja. Danes pomeni ena sama oseba le en člen v verigi komuniciranja. To pa pomeni, da je potrebno katerikoli problem ali vprašanje (strokovno, samoupravno, družbenopolitično) obravnavati v širšem krogu ljudi. Le tako smo lahko prepričani, da bomo misli, predloge, mnenja izpopolnili in jim dali obliko, v kakršni jih lahko sprejmemo kot sklep za uresničitev.

Mnogokrat upravičeno pripominjamo in slišimo, da je sestankov preveč, da hodimo samo še na sestanke, da se na sestankih srečujemo vedno isti obrazi, da nič drugega ne delamo, kot sestankujemo in podobno. Res je, da je sestankov mnogo, res pa je tudi, da jih bo v prihodnje še več in da je to tudi nujnost. Zato moramo iskati odgovor na vprašanje, zakaj toliko sestankov o pomembnosti skupnega dela tako pri reševanju skupnih problemov kot pri iskanju skupnih ciljev. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da mnogokrat sestanki ne uspevajo zaradi neustrezne informiranosti sodelujočih o problemih, zaradi česar ne morejo sodelovati, v nepravilnem organiziranju, kar je posledica nepoznavanja tehnike vodenja sestankov, v neupoštevanju demokratičnih načel, zaradi česar udeleženci ne sodelujejo in zaradi tega ne prihajajo na sestanke.

Vsak dobro organiziran sestanek, ki je vsebinsko dobro pripravljen, vsebuje tudi vzgojnoizobraževalne elemente.

Tako nam dajejo sestanki široke možnosti vključevanja slehernega udeleženca in s tem možnost, da vsak posameznik svobodno in neposredno izraža svoje mnenje, misli in predloge za rešitev določenega problema.

S tem, ko ima udeleženec možnost izražanja in primerjanja lastnih stališč, pa vpliva na druge in na sebe in tako vsi izpopolnjujejo in razširjajo svoje znanje. Zato je sestanek tudi metoda in oblika dela, ki omogoča razširjati in pridobivati osebne in skupinske izkušnje, metoda dela, ki izpopolnjuje, razvija in obogati slehernega udeleženca z novimi spoznanji in možnostmi za reševanje posameznih problemov in nalog.

(Iz brošure: VPLIV SESTANKA NA UČINKOVITOST DELA V OZD)

KJE ČEVELJ ŽULI?

Osem tisoč japonskih jeklarjev izdelava prav toliko jekla kot dvanajst jugoslovanskih jeklarjev z dvanajstkrat več zaposlenimi. Tisoč zaposlenih v Renaultu izdelava več kot osem tisoč v IMV, devet tisoč zaposlenih v Fiatu nekajkrat več in bolje kot dvajset tisoč zaposlenih v avtomobilski tovarni zavodov Crvene zastave. Podobna razmerja v storilnosti in uspešnosti bi lahko našli tudi v proizvodnji aluminija, bakra, v vsej kovinskopredelovalni industriji (z redkimi izjemami, kot je TAM), v gradbeništvu, industriji gradbenega materiala itn. (Delo, 28. 9. 1982, str. 4). Zanimivo bi bilo tudi vedeti, ali je tako nizki produktivnosti pri nas kriv le delavec ali tudi organizatorji dela in drugi strokovnjaki.

NAŠE GOZDNO BOGASTVO

SR Slovenija je po akumuliranih lesnih zalogah na tretjem mestu v Evropi. Na en hektar površine pride povprečno 186 m³ lesa. Po deležu iglavcev Slovenije zaostaja za evropskim povprečjem, v SFRJ pa ima s 54 odst. največji delež lesa iglavcev v lesni zalogi. Tudi po zmognostih oskrbe prebivalstva spada Slovenija v evropski in jugoslovanski vrh. Za lastno oskrbljenost naj bi po mednarodnih merilih zadostovalo vsaj 0,35 ha gozda na prebivalca, Slovenija pa ima po podatkih za leto 1980, 0,55 ha na prebivalca in 102 m³ lesne zaloge na prebivalca.

ZAHVALA

Ob smrti moje mame se najlepše zahvaljujem sindikalni organizaciji tozda BLP za podarjeni venec in sodelavcem za denarno pomoč.

Marija Šuštaršič

KOGA BO PRIZADELA REDUKCIJA?

Če bodo tudi letos v Sloveniji potrebne redukcije električnega toka, bodo te najprej prizadele velike uporabnike, se pravi industrijo. Ugotovili so namreč, da je le tam prihranek energije učinkovit, saj gospodinjstva hitro nadoknadijo, kar so izgubila. Največji uporabniki v gospodinjstvih so hladniki, bojlerji, pralni stroji itd., prav ti pa po prekinitvi porabijo toliko več energije za ponovno ogrevanje ali za opravljanje zaostalih opravil.

Oktober – mesec varstva pred požarom

Požarna stihija v delovnih okoljih že ogroža stabilizacijska prizadevanja in socialno varnost delavca. Malomarnost, neodgovornost in nepoznavanje varnostnih ukrepov so tisti vzroki, ki puščajo za seboj pogorišča in

★ POŽARNA VARNOST – ★

★ VSAKDANJA SKRIB ★

bedo. Požari najrazličnejše vrste povzročijo naši družbi vsako leto ogromno materialno škodo. Prav tako uničujejo naravna bogastva in v mnogih primerih terjajo človeška življenja.

Nevarnost pred požarom je vsakdanji pojav, ki je prisoten povsod, na vseh področjih dela in življenja. Zato je naša skupna naloga in skrb naše samoupravne socialistične družbe in slehernega posameznika v njej, da

(Nadaljevanje na 8. strani)

Operativna desetina po tekmovanju s člani upravnega odbora IGD in svojim praporom

Oktober...

(Nadaljevanje na 7. strani)

brez razmišljanja sodeluje in se pridružuje boju proti požarom, kar pomeni, da bomo uspešni proti ognjeni stihiji le tedaj, če bo skrbel za varnost pred požari vsak človek, ne pa samo dobro organizirane gasilske službe. Preprečevanje požarov mora postati trajna vrednost sleherne občana in otroka, postati mora del človekove kulture ozioroma del splošne izobrazbe.

Da bi dosegli tako raven, moramo vsa naša prizadevanja usmeriti v vzgojo človeka v vseh obdobjih starosti. Seznaniti ga moramo z nevarnostmi in posledicami požarov, ga oborožiti z znanjem in zaupanjem v prepričanje, da sta varnost pred požarom ter pravočasno in strokovno ukrepanje tisti vrednoti v naši družbi, ki pomembno prispevata k krepitvi naše družbene samozasčite in splošnega ljudskega odpora.

Glasilu „NOVOLES“ ureja uredniški odbor. Odgovorni in tehnični urednik Vanja Kastelic. Izdaja delovna organizacija „NOVOLES“, lesni kombinat Novo mesto — Straža. Naklada 2950 izvodov. Stavek, filmi in montaža: DITC, TOZD Dolenjski list. Tisk: DITC, TOZD Tiskarna.

Glasilu je oproščeno temeljnega prometnega davka na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS SR Slovenije št. 421/72 z dne 31. januarja 1978.

VSE ZA POŽARNO VARNOST je osnovno vodilo v mesecu varstva pred požari, zato smo si gasilci naše DO začrtali program aktivnosti, katerega poudarek je na seznanjanju vseh delavcev o požarnem varstvu, ki pa je razširjen iz dosedanje teme še na spoznavanje gasilske preventivne dejavnosti. Tako se delavci v 1 uri predavanja seznanijo z vsemi glavnimi požarnimi nevarnostmi v svojem delovnem okolju, kakor tudi z ukrepi za preprečevanje le-teh, ter s stopki ob eventualnem nastanku požara.

V aktivnost tega programa štejemo tudi preventivne preglede proizvodnih objektov, ki jih opravljamo v sodelovanju s komiteji za SLO in DSZ v tozdih.

Razpis tekmovanja v streljanju

Strelska sekcija v ŠD Novoles razpisuje tekmovanje med tozdi v streljanju in sicer v soboto, 13. novembra 1982, s pričetkom ob 8. uri na strelišču športne dvorane Marof v Novem mestu.

PRAVILA TEKMOVANJA:

— strelja se z zračno puško proste izbire z 20 strelji za oceno in 5 za preizkus. Strelja se v stoječem položaju brez naslona, po 5 streliv v tarčo;

— pravico nastopa imajo vsi zaposleni v tozdih DO Novoles; — tozdi lahko prijavijo neomejeno število tekmovalcev in tekmovalk, s tem, da se v končni rezultat štejejo rezultati najboljših treh tekmovalcev in dveh tekmovalk;

— tekmovanje je ekipno in posamezno;

— ostala pravila so iz pravilnika SZJ.

Poimenske prijave pošljite v kadrovsko-socialno službo (tel. int. 38) do petka, 5. novembra 1982.

Morebitne spremembe in dodatne prijave bomo sprejemali tudi pred pričetkom tekmovanja na strelišču.

Priznanja: prehodni pokal za prvo mesto v moški in ženski konkurenci, ostale ekipe prejmejo diplome. Diplome za najboljše posameznike v moški in ženski konkurenci.

ŠD NOVOLES

Iz ocene teh pregledov je mogoče razbrati, da gasilci naletijo na zelo malomarno varovanje družbene lastnine. Z nasveti, kako odpraviti posamezne pomanjkljivosti, pa tudi z opozorili pomagamo preprečiti marsikateri požar, ki bi lahko povzročil ogromno materialno škodo. Vsega, s čimer se ukvarjamo v tem mesecu, seveda nismo našli, lahko pa bi omenili še vrsto dejavnosti: preglede hidrantnega omrežja, strokovna usposabljanja gasilcev, tekmovanja v praktičnih vajah in celo ustanavljanje pionirskega dru-

tva „Mladi gasilec“ v osnovni šoli Vavta vas.

Prava angažiranost, sodelovanje s širšimi množicami, z mladino, z delavci v tozdih in druge naloge so žal prepuščene samo članom gasilske organizacije. Kot da je skrb, da ne bo gorelo, samo stvar gasilcev.

Zato naj letošnje geslo „VSE ZA POŽARNO VARNOST“ najde resnično trdna tla povsod in naj postane pravo vodilo za konkretno delo.

JANKO KOVAČEČ

Na rednih vajah si gasilci pridobijo znanje, katerega lahko uporabijo v primeru resničnih požarov